

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája, saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyvnyomdája, saját házában.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Pesten Haasenstein és Vogler hirdetési-irodájában (úri utca 13. sz.) — Schwarz testvérek nemzetközi irodájában fűrdőutca 1-ső szám. és Bécsben Wolzeille 6-8.

Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 ft., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknek méltányos áreleget. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Előfizetési felhívás

„BÉKÉS“

1873. évi október—decemberi folyamára.

Előfizetési díj 1 ft.

Kéretnek a t. cz. előfizetők előfizetéseiket mielőbb megújítani, hogy a szétkülésben fennakadás ne történjen.

Az előfizetési legezelszerűben postai utalvánnyal eszközölhetők.

A „Békés“ kiadó hivatala Gyulán.

— **Figyelmeztetés.** Mindazon t. cz. ivtartók, kik a békésmegyei muzeum megalapítása érdekében a Haan Antal-féle régiségeknek adakozás útján történendő megvételére gyűjtő ívet kaptak, az eredmény megtudhatása és a nyilvántartás végett sziveskedjenek íveiket a békésmegyei Gyulán székelő takarékpénztárhoz beküldeni.

Id. **Mogyoróssy János** ideiglenes elnök.

A megye székhely kérdéséhez.

„R. ur hő reményei ábrándos országból, — „kikre mindkettőnknek többet bizának az istenek,“ — „R. ur Csaba iránt táplált előszeretete,“ — „ellenszenve Gyula ellen“ „láttunk mi már más szeleket is“ stb. ily modorban folyik a megye kérdéséhez“ című cikkfele, mely felszólalásomra czáfolatképen e l. 38. számában megjelent.

Tel homme, tel styl, a milyen az ember, olyan az irálya, ezt tartják s helyesen.

A cikk különben névtelenül jelent meg s én valóban szerzőjére, modora után, kíváncsi nem vagyok: idegenkedem mindenkintől, a ki a kérdést azonnal a személyre viszi át, a ki erre sajtó útján ad nem követendő példát, a mi zsenge sajtó útján, mely az ily modor által nyer ni nem nyer, hanem veszít, nem vonz, hanem idegenít.

De kell mégis, hogy a cikre feleljék, hogy az abban foglalt ellenokokra reflektáljak — az úgy érdekében.

Midőn a változott viszonyokat nem ignoráljuk, sőt számba vesszük és teendőinket, jövőnk érdekében azokhoz alkalmazzuk — ez nem ábrándos, hanem nagyon is *realis* eljárás. Ellenben *legalább is* ábránd az, ha a változott viszonyokat számba nem vesszük s ha azt hisszük, hogy *coute qui coute* fenntarthatjuk azt, a mi

tulbaladott csupán azért, mert az meg van, míg az új fáradsággal, áldozattal jár.

Midőn az újabb kor igényleteit szám-bavéve arra az eredményre jutunk, hogy inmentul im ez a város *birja a forgalmi központiság alapfeltételeit*, tehát mi is erőnk-et *itt koncentráljuk* — ezt legbecesebb érdekeink iránti hazafiai szeretetből tesszük, melyet „előszeretetre“ reducalni akar ni rideg gyanúsítás, vagy kisszerűség, mely magasabb nézpontra felemelkedni nem képes, hanem éledégl márol holnapra s várja, ut defluat amnis.

Vagy hogyan! a mint az egész világ törekszik, közlekedési eszközök előteremtésére, ez hiu ábránd s az azok hatására való számítás illusio . . . volna? mindegy volna az vasut mentén feküdni, vagy több országos vonal *csomóját* birni? nem-e ellenkezőleg a kereskedelem történetéből azt tanuljuk, hogy előnyök nyerése, előnyök abszolút vagy csak relatív vesztese is szerepeserét idéztek elé város és város közt, Magyarország buzapiacainak Győrnek, Mosonyinak üres magtárai is nem ezt bizonyítják-e? ki merheti ezeket tagadni ma, midőn az erős concurrentia filléres számításig megy, és magát semmi más mint szigorú számvetés által kormányoztatja.

Vagy azt hisszük, hogy a forgalmi központ lehet itt, a kereskedő azonban lakhatik mindenütt elszórva, folytonos érintkezés nélkül, elkülönözten: ? a kereskedőnek életelő levegője a forgalom központ-

ja, habár üzlete a legtávolabb piacokig elhat. A hol pedig a kereskedők tömege-sülnek, ott sokasodnak az igényletek, ott van pénz azok kielégítésére; a hol van több, magasabb igénylet és van mód is azt fedezni, ott a kielégítés se marad sokára el, a kereskedést az *ipar* követi mulhatlanul, a hol pedig e két tényező megvan, ott fejlődik a cultura a helyi viszonyok aránya szerint.

Ha ez így áll, a mit tagadni senki se fog józanul, lehet-e kérdés, hogy megyénkben egyedül Csaba, az mely forgalmunknak központul szolgál ni van hivatva, hogy a kereskedelem közegei tulnyomóan Csabán fognak letelepedni, hogy e szerint az ipar- is főleg Csabán kell hogy a keresletet leginkább feltalálja. Vegyük Csabának vasuti összeköttetésein felül lakosságának munkás hajlamát, vagyonosságát, 30 ezeryi számát, közoktatási viszonyait, roppant hatását és hátvidékét s el kell ismernünk, hogy mind e tényezők a megye bármely városáit messze tulszárnyalják.

Czikkiró ugyan Csaba és Gyula közgazdászati viszonyai közt más különbséget nem lát, minthogy a gazd. egylet székhelye Csaba, s itt is az *egyensúlyt*, akként, s véleménye szerint teljesen helyreállítani, hogy a *méhészeti egylet* székhelyétől viszont Gyulát jelöli ki. A méhikék a forgalom jelképei, a megyei méhészek egylet tagjai is, nem kétlem, buzgó terjesztői lesznek méhészetünknek, hanem mindezen

TÁRCZA.

Két sziv története.

Beszély.

Irta
Miskey-Jugovics Béla.

(Vége.)

XV.

Fél év mult el azóta, hogy Kóméri Endre, élettörténetét barátjának, Rotter Jenőnek a fűrdőben előadta; — s e fél éven átszökelve, most Pestre utasom olvasóimat, hol történetünk vég-szaka lefolyt.

A Carneval vége felé járt.

Még néhány nap, s azontúl a száraz nagy-bajtót látjuk, amint sovány pofájával ásitoz' élénk. Végre húshagyó-kedd, a bohóc-estélyek és álarczos bálók sokaktól várva-várt napja is elérkezett.

A redout kis terme fényesen diszítve, pazarul világítva, — s a pompás jelmezekben tel s alá hullámzó álarczosok, bizarr képet tártak a figyelmes szemlélő elé.

Két — egyszerű fekete selyem dominóban, a két jó barátot, Endrét és Jenőt ismerhetjük fel.

— Tehát bizonyosan tudod hogy eljönnek? — sugá Endre felig halk hangon, barátja fülébe.

— Már itt is vannak, — felele ez.

— Hogyan?

— Amott, a harmadik csillár alatt van egy nő, andalúziai kertész-leánynak öltözve, kék báriosny fél-álarczezal; — körötte férfi álarczosok tolongnak, kik közül egy, spanyol-brigand jelmezt visel. Övébe két pisztoly és egy fehér csont nyelű kalabriai kés van dugva, — ezek azok, a kiket keresz.

— Köszönöm Jenőm, köszönöm! — most tehát én megyek, szólott Endre, a mondott irány felé haladva, miközben magában mormogá:

— Az óra ütött . . . Arankám, te megleszesz bosszulva! . . .

A kertész-leány, csábító kacérsággal, és ritka ügyes jártassággal szórta virágait, és élezeit maga körül; úgy, hogy körötte a meghódított rajongó álarczos csoport már egész kört képezett.

Az álarczos nő tekintete most Endrére esett, ki karjait mellén keresztbe fonva, szótlanul állt vele szemben, s élesen vizsgál ni látszott őt álarcza alól.

— Comment vous plait-il monsieur? — e szavakat intézte hozzá most az álarczos nő, talán ismerőst sejtve benne, vagy talán szórakozottan, helyzetéről megfélekedve, mert az álarczosok szokásos „te“-gezését is elteledé használni.

— Bien madame, — felelt Endre mély hangon, s komolyan, a hozzá intézett játcsi kérdésre.

Az álarczos nő e szavakra összerézzen ni látszott, s körül nézett; — szemei a Jenő által leirt spanyol-brigandot keresték, kivel, miután környezetében föllelé, egy egyetértő pillantást váltott, mely azonban Endre figyelmét épen nem kerülte el; s aztán — egy félelemmel vegyes, csodálkozó, merrev tekintetet vetett Endrére, és — karját kérévén, sétára hivta fel.

A nagy kör, — melyet a kertész-leány szellem-dús, olykor csipős megjegyzései vagy talán inkább hódító szépségének varázs-hatalma — elragadt, lebilincsel, megindult, s mint egy hosszú kíséret, vonult Endre és az álarczos nő után, kibem olvasóim talán fel is ismerték már — a szép Feullber-nachi Georginet.

Endre lehajolt, s pár szót sugott Georgine fülébe.

Ez egy ijedt tekintetet vetve rá, lopva körülnézett, — s míg szemei ismét a spanyol-brigand jelmezt viselő férfit keresék, addig karját, az

Endréből kivonni erőlködött, — mi azonban nem sikerült, mert Endre erősen szoritá azt magához; miközben ismét sugott fülébe valamit.

Georgine nem nézett többé hátra sem, hanem mellére csüggesztett fölvel ment Endre mellett, vagy inkább hurezoló őt Endre magával, folyton beszélve hozzá, — de oly halk hangon, hogy az érdeklő kíváncsisággal utánok vonuló nagy kíséret, beszédének egyetlen hangját sem értheté meg.

A spanyol-brigand, Georgine-nak titokteljes kísérője s meghittje, — ki nem más volt, mint Fűves Géza kapitány — sötéten nézve maga elé, a kísérettől — talán szándékosan — mindinkább hátra maradt.

Endre és Georgine végig sétáltak a termet. — Midőn megálltak ott, honnan elindultak, Georgine holt-halvány volt és reszketett, s midőn Endre elbocsátá karját, — ajultan rogyott össze.

Az egész bál figyelme e pontra fordult. Sokan szánakozva, többen nevetgélve, legtöbben az esemény okát fürkészve, találgatva, — a történetből természetesen mit sem értve, — tették körültekintő megjegyzéseiket.

Endre összefon karokkal, némán állt Georgine mellett, a nélkül, hogy őt fölsegélte volna. Ekkor előlépett a tömegből Fűves, és karjaiba ölelve Georginet, a tereből kivivé.

Midőn Endre mellett elhaladt, reszketve a dühtől, e pár szót sugá oda: — Várjon ön reám! —

Endre megfordult, s szemei Jenőt kutatták, kit csakhamar fel is talált.

— Kihivott Fűves? — kérdé Jenő.

— Még nem, hanem talán nemsokára igen, — felelt Endre, s szemei most már a bejáraton függtek.

E perczben lépett be az ajtón Fűves egyenruhájában, s álarcz nélkül.

Endre eléje ment.

— Uram, nekem úgy tetszik, hogy nem ma

láttuk először egymást, — szólott hozzá Fűves, hidegen köszöntve őt.

— De egyikőnk bizonyára ma fogja utolszór látni a másikat, — felelt fagyos mosolylyal Endre.

— Ezt nekem kellett volna mondanom, még tíz perczel előbb. —

— Az én jogaim még előbbiek uram, — szólott Endre s ezzel még halkabban sugott fülébe valamit.

— Hogyan, te vagy . . . ön az? . . . annál jobb! . . . szólott megdöbbenve s talán ijedten is Fűves, ki Endrét még csak most ismeré meg.

— Ha tehát szabad kérésem uram

— Szolgálatára álllok.

— Mikor és hol?

— Egy óra mulva, a városligetben.

— Ott lesznek! — fejezé be a végzetes párbeszédet Fűves.

Endre ismét Jenőt keresé fel, s aztán rögtön távozott vele.

— Mit beszéltél Georgine-nal oly hosszasan? kérdé Jenő, miután barátjával bérkocsibaült.

— Miután felfedeztem neki magamat, eléje tártam rövid szavakban az ő gyalázatos életét, — elmondám aztán Arankám halálát neki, — és végül figyelmeztetém, hogy bucsúzzék el Fűvestől, mert még az éjjel vivni fogunk, s erre aztán el-ájult.

— S hol fogtok vivni? — kérdé Jenő.

— Egy óra mulva a városligetben; — felelt Endre oly nyugodtan, oly közömbösen, mintha sé-tálni hivta volna barátját oda.

A mondott időben — két bérkocsi vágatott a városliget felé. — Az egyikben Endre és Jenő, a másikban Fűves és még két katona-tisztült.

Endréék pár perczel hamarabb értek oda, és szálltak le, — a kocsiból pisztolyokat és kardokat emelve ki.

Pár pillanat mulva, odaért a másik kocsi is.

— Uram, én barátomnak egyedüli segédje

igen becses factorokkal is Csaba közigazgatási előnyeit Gyula javára ellensúlyozni akarni, ehhez — mert a tudomány efféle speculációhoz minden támpontot megtagad, csakugyan hit kell, mely hegyeket mozdít, és ábránd, mely levegővel is megél s legfelebb ha még egy kis színmézzel.

De Gyulának máris fejlett ipara van. Én tisztelen Gyula ipari érdemeit a multban — hanem hogy az a jelenben valami magasabb igényeknek megfelelő fokozatban állna, ezt ciklikiró talán maga se hiszi. Ma már Csabának is van körülbelül annyit érő ipara, de bizony azzal neki sincs még mit dicsekednie. Kiért, miért is fejlődött volna nálunk eddigéig ipar, hiszen hogy az valahol kifejlődjék, ahhoz valamint a Nepomuk drámához Nepomuk, — magasabb, sűrű állandó kereslet kell. Egyébiránt közbevetve mondva, mit csinálnának a gyulai iparosok közül például a kőművesek, ha Csaba nem volna!

Csaba kiváló előnyeit tagadni nem lehet, s ha ma még oly elmaradt volna is, a haegemoniára való hivatást tőle el nem tagadhatjuk.

Már most az a kérdés, hol investáljunk, hova pontosítsunk erőnket, minthogy erre főleg nálunk szükség van, senki se vonhatja kétségbe Gyulán-e, mely vezérszerepét lejtátszotta, sem territorialis, sem népességi, sem forgalmi központ nem többé, vagy, mert csak kettőről lehet szó, Csabán, s nevezetesen a megye székét meghagyjuk e Gyulán, vagy tegyük át Csabára...?

Kétségtől ott kell erőnket központosítani, a hol a megye vérlüktetése legérezhetőbb; ott, hova „mindkettőnkénél” sőt még az összes megyénél is „nagyobb erő” az életet tereljük, mely élet ellen minden erőfeszítés szintoly káros, mint sikertelen. Következésképp a megye székét is oda, tehát Csabára kell átnenni, mely azonfelül hogy forgalmunknak központja ma is s lesz hova tovább, annál inkább, a megye tetemesen nagyobb részével máris egyenes, vasúti összeköttetésben van, és a territorialis központot is leginkább megközelíti, mely körülményen az se változtatna, ha Békéshez Biharnak egyikét határa hozzacsatolhatnák, mert a lakosság nagy többsége akkor is Csabához volna közelebb, a miskolcz-csabai vasutat nemis em-

litve, melylyel az egész Sárrét határozottan Csaba felé gravitál.

De, mond ciklikiró, összepontosítsunk bármiként, az intellectualis erőt oda még se terelhetjük, mert az „nem vándor madár, mely (az én parancs szavamra) Csabán rakjon fészket,” különben is „oly központ minőt én képzelek csak egy van, a főváros, vidéken, ilyen, a szép remények országából ellesett theoria,” azonban siet hozzá tenni, mikép „törekedniünk kell, hogy megyénk központja a lehetőségig megközelítse a fentebb idézett sorokban (az én soraimban) adott központosság eszméjét.”

S hát minő fogalommal bír ciklikiró az intellectualis erőről, netán olyannal, hogy az élettől távol eső csendes berekben henye böleselkedéssel tölti idejét. Mai nap uram csak az a tudomány ér valamit, a mely az emberiség haladását előmozdítja, tehát az étellel együtt él; alchimia, esilagyjóság és a középkor különbnél különbsötétségbe burkolódó álspeculáció, melyekkel az együgyűség hiszékenységét bányáztuk — ezeknek ideje lejárt: a tanult ember is szintén hova forduljon, ha élni akar, ha tanulmányának hasznát venni kívánja, pedig kell hogy ezt akarja, mint oda, hol alkalmazást várhat, mint hasonló körébe. Hogy mindezen természetes tömörülést folytán sem támadhat minden bokor alatt főváros, azt én sem képzelem, hanem tudom azt, hogy minden tudományos, tanult ember Pesten nem lakhatik, de ne is lakják, mert mivé lenne akkor a vidékek összége, az ország. E szerint talán még sem oly légből kapott theoria az, hogy én erőnket lehetőleg összepontosítani óhajtom, melytől azon eredményeket várom, s várom egyedül ily feltétellel, melyeknek idézett soraimban kifejezést adtam. De hiszen ciklikiró is, mondok, sietett magát helyreigazítani, persze az erő összepontosítást úgy értvén: hogy a gazd. egyület Csabán hagyja, a méhészt Gyulára viszi, a forgalmat Csabáról el nem viheti, de a megye székét Gyulán kész hagyni stb.

De hogy is vihetnénk a megye székét át, holott Gyulán ott vannak a kész pompás épületek s Csabán az építkezés 120—150,000 frtba kerülne. Tagadom, hogy Gyulán a megyeháza a szükségletnek, a

törvénynek megfelelő volna (főleg tekintettel egy főispáni lakra, melyre égető szükség van, persze nem üresre,) tetemes költségre kerülne annak átalakítása és a többi épületek nem-e szintén avultak, melyek a mostani legszerűsebb igényeknek sem felelnek meg, és ez épületek külön egészeiket képeznek, tehát magánhasználatra alkalmasak, eladhatók. Az új építkezés Csabán bizonyosan tetemes költségbe kerülne, de ahhoz tetemes alapunk is van, s ha építünk a jövőnek építünk, míg Gyulán építeni merénylet volna saját érdekeink ellen. Különböznék pedig Csabán az örökvaltság 1845-ben 802,000 ezüst frtba került, s kik vállalkoztak ezen, akkor a jelen arányaihoz képest csaknem tizszerte nagyobb összeg lefizetésére, midőn sehol az országban egy kiegészítő pénzintézetnek hirtel sem volt...? s minő kereskedelmi conjuncturákkal, minő közlekedési eszközökkel: földhez ragadt, együgyű jobbágyok. No, s a mai Békés megye nem volna képes ha nemis azonnal, de mai viszonyaink közt 120—150,000 frton magának házat építeni?

Hja! de hol talál Csabán annyi tisztviselő lakást. Nem tagadom, hogy ez eleintén bajjal járna, de ezen lehetne segíteni és nem sok idő múlva Csabán a tisztviselői kar bizonyosan jobban elhelyezkedhetnék mint Gyulán, mely nem épül. A lakáshiány calamitása minden újonnan fejlődő központban meg van, de az dirimens akadálynak sehol sem tekintetik, segítenek rajta a mit tudnak.

Csabának tótajkusága is ellenvetetik, tehát az is argumentum *contra*? különös összevágása a véleményeknek! ép a napokban *nemzetiségi* részről hallottam szünet a székhely áttétele ellen nyilatkozni, persze feltékenységéből, s ez legjobb czáfolat ciklikiró emez ellenvetésére. Épen azért kell a székhelyt Csabára átnenni, mivel lakosai tótajkuk, mert mi képes e tekintélyes inelavalt számmal nyelvünket gyorsabban elsajátíttatni, mint ha ott concentrált erőnket nemzetiségi irányban is érvényesítjük.

„Alios vidimus ventos” kiált fel ciklikiró, már mint az a ventus, melyet én felidézni képes vagyok. Ah, ha csak arról volna szó, attól ciklikiró valóban nyugodtan alhatnánk. De azt a szelet nem esi-

nálom, hanem csinálja a viszonyok új dolusa, ezen széllel pedig csak az daczol, a ki a szelek irányát, természetét sem ismeri, s daczol saját kárára, mert célját bizonytalannal annál későbbben éri el.

És ismétlem, hogy a székhelynek Csabára áttételével kettős cél iratik el; egyik az, hogy kijelölt centrumunk fejlesztéséhez a polit. megye is hozzá járul; a másik az: hogy viszont a polit. megye is nyer általa, mert hogy a székhely áttétele alkalmasabb közelebb helyre, a gyűlések látogatottságát, tehát a megye iránti érdekeltséget tetemesen fokozni alkalmas, az szerintem kétséget nem szenved.

Végezetül ha ciklikirón kívül még akadna valaki más is, a ki felőlem feltésszi, hogy engem e fellépésemben akár ünérdek, akár ellenszenv vezérel, hát én azt bizonyossá tehetem, hogy ez nem így van. Ha Gyula szülővárosom volna, a székhelyt onnan mégis Csabára vinném, oda, ha Csabának száműzöttje volnék is, mert a székhely áttételében én egy nagy ügyet látok, megyénk haladási ügyét.

Reök István.

A b-gyulai kir. tszék elnökétől.

Pályázati hirdetmény.

A b-gyulai királyi törvényszéknél évi 300 frt segélydíjjal egybekapcsolt egy joggyakornoki állomás, ugy szintén a b-csabai kir. járásbírósnál évi 300 frt segély díjjal egybekapcsolt egy joggyakornoki állomás üresedésbe lévén, ezeknek betöltése tekintetéből pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, kik az egyik, vagy másik állomást elnyerni ohatják, hogy szabályszerűen bélyegzett sajátkezűleg írott, és okmányokkal felszerelt folyamodványaik, eme hirdetménynek, a „budapesti közlöny”-ben történt beiktatásától számított 14 nap alatt, és pedig a közhivatalban lévő hivatali főnökeik útján küldjék be.

Kelt B.-Gyulán 1873 szeptember 22-ik napján.

Novák Kamill
elnök.

— Jegyzéke a b-gyulai kir. törvényszéknél f. évi szeptember hó 29-én s következő napjain előadandó polgári pereknek.

Előadó Teleszky Ferencz tszéki bíró.

4310. Nagy Károly felperesnek Szentgyörgyi

vagyok, bocsánat, hogy ő másodíkról is nem gondoskodott, — szökött Jenő a tisztékhez, hidegen köszöntve őket; — s aztán a fegyverekről kérdezősködött.

Füves pisztolyt választott.

— Hogyan, hisz oly sötét az éj, hogy a viúk tiz lépésre is alig láthatnak el, — veté ellen Jenő.

— Bagatelle! — szivarjaik tüze a legjobb célpontul szolgálhat, — választott Füves segédjei közül az egyik.

— Nem, abba nem egyezem! — szökött meg újra Jenő.

— Én mindenben megnyugszom, a mit ez urak határoztak; — vágott közbe Endre, köpenyét levetve.

A barriere tehát tizenöt lépésnyi távolságban kiméretett.

A segédék megtölték a pisztolyokat, s a viúk kezeibe adák.

Most elhangzott a jel, — s egy pillanat alatt két lövés dördült el, — s aztán mindkét ellenfél összerokkadt.

A gyűlölet jól talált... a boszú keze nem reszketett...

Endre golyója Füves agyát zúzta szét, míg a Füvesé Endre mellébe fűrődött.

— Jövök Arankám!... ezt suttogá Endre, midőn őt Jenő a kocsiába emelé, — s ez volt utolsó szava is...

Egy óra múlva barátja karjai közt, sokat szenvedett lelke a tulvilági jobb hazába szállt. —

XVI.

...Sötét volt az éj, miként a bűnös lelkiismeret, — s rémesen fűtt a szél, miként ha néha annak felszívó ijesztő szököta.

Mintha kiégték volna a hold s a csillagok, — s mintha elfűni akarta volna a világot a szél...

A sűrű pelyhekben hulló havat, a jégvirágos

ablakokhoz csapdosá a vihar, — s oly gúnyosan sivitott fel, s rohant tova, — úgy tetszett neki ez a pokoli játék...

A buda-tabáni külváros egyik rozszant háza küszöbén egy koldus-asszony ült. Karján rongyokba burkolt gyermekét tartá, — s csókjaival, lehelletével melengette, hogy meg ne fagyjon.

A szelroham arczába csapdosá a havat, s fölázott hideg keblén sirni kezdett fázó kisdede.

— Nagy Isten, könyörülj rajtunk! — sikoltott a nő, — s még forróbban csókolta, még erősebben szorítá keblére gyermekét.

A gyermek sirt, mert fázott és éhezett... Kiszáradt emlőit hiában adta szájába az anya, — hisz napok óta nem evett ő se már...

Átellenben egy lebujnak — a vastag piszkotól megvakult apró ablaktábláin, derengő fény sugárzott ki.

A koldus-asszony összéb húzta magán rongyait, — keblére szorítá gyermekét, s az ajtóig vánszorgott.

Sokáig kellett kopogtatnia, míg végre kikiáltott egy durva hang:

— Ki az, és mit akar? —

— Én vagyok Jakab, — óh eressz be kérlek, mert én és gyermekem megdermedünk e szörnyű éjben...

— Már mondtam ma neked, hogy ajtómat csak akkor nyitom fel koldusok előtt, ha ők adnak, vagy hoznak valamit cserébe pálinkáért, — s nem tölem kérik azt ingyen, — takarodj! —

— Jakab, az Istenre kérlek, oh adj hát csak egy falat kenyért! —

— A kenyér drága, és nem fogom azt vesztegetni belétek, — kiáltott ismét a durva hang, melynek sajátzserűt kiéjtése elárulá, hogy — a szivtelen, ki a szerencsétlen asszonyt ily könyörtelenül tiltja el küszöbéről — zsidó.

— Jakab, légy irgalmas! — hisz utolsó gyűrűm, melyet a mult héten eladtam neked, úgy is

sokkal többet ért, mint a mennyit érte adal. — Mit, a gyűrű? — hát nem laktál-e egy hétig érte itt, s nem adtam-e enni addig neked és kölyködnek is?... hát nem volt-e elég ez, azon hitvány gyűrűcskéért, melyet te bizonyára loptál valahol; mert kövére nemesi czimer van vésvé, a mely pedig neked sohse volt... Eltakarodj te háladatlan kutya, mert!... s ezzel a piszkos ablakhoz lépett egy vén zsidó, s fölemelt öklével fenyegeté a szegény asszonyt, ki sirva vánszorgott onnan tovább.

— Istenem, a te méltó büntetésed ez!... oh büntess, büntess továbbra is engem, csak ezt szánd, ezt a szegény kis ártatlan árva gyermeket! — zokogta a szerencsétlen asszony, — míg lepergő könyeit, jéggé fagyaszta arczain az éj szele.

Kisérteti árnyként húzódt a házak mellett, lassan, nesztelenül, meg-megállva, hogy ingadozó lépteit folytatni képes legyen.

A budai vártemplomban, az óra éjfélűtött. — Éjfél van!... oh mikor még pompás termeimben vidám zene- és hódoló vendég-sereg közt hallottam ütni az éjfélt! — mikor még oly gazdag voltam, mikor még oly sokan szerettek!... egy éve, igen, egy éve most... és most nincs semmim, most nem szeret senki már!... oh még is szörnyen, szörnyen sujtott Istenem, boszuló kezéd!... de csitt!... gyermekem elszenderült, — keserves jajjaim föl ne ébresszék őt!... szegény kis árvám, aludj, aludj!...

— Mi ez?... hatalmas Isten! — e gyermek hideg, miként a jég; — szive nem dobog; — lélekzete elállt; — Istenem, Istenem, mi ez?... lehetséges-e?... oh ő meghalt!...

A koldusnő zokogva rogyott le a fagyos kövezetre, s az anyai szeretet legmelegebb hevével szorítá keblére — megfagyott gyermekét.

— Nem, gyermekem... mi együtt fogunk halni!... sikoltott kétségbeesetten az anya, — s felragadva magát a kövezetről, futni kezdett.

Órülként futott utcáról utcára, — a nélkül, hogy tudta volna, hogy útja merre, hova visz. — Most — sajátzserű hangok ütötték meg tület, — figyelni kezdett...

Előtte a végtelennel tetsző Duna zajlott, — óriási jégtáblákat hömpölygetve, és egymás hátán zúzva szét...

— Itt is jó lesz, igen, itt is!... várj csak egy kissé, mindjárt nálad leszek gyermekem!... mormogá gyermekére hajolva, — míg szeméi a szörnyű elemek függtek — a koldus-nő.

— Nálatok leszek mindjárt, — hisz két év óta úgy is szüntelen veletek álmodtam. — Igen, veletek leszek az égen!... az égen? — hisz én szörnyű bűnös valék!... de — szörnyen is büntetted érte Istenem!... Veletek leszek kicsinyem... megmutatlak majd atyádnak, ki sohasem látta még, — mert midőn születél, már akkor megölte őt... vagy már akkor megölték egymást! — Veled leszek te köszivű atyám, — ki bűnbánó gyermekedet átkok közt tiltád el küszöbödől... majd elmondok: mily nyomorba vettedél, s mit tevével velem!... Meglátlak titeket is... de nem! — titeket kerülni foglak, — kerülni még a túlhazában is!... Ti énniattam, én timiattatok szenvedék... úgy félek én tőletek!... hab, ne lássuk mi egymást soha! — Jer kicsinyem, jer! — ha, ha, ha, mi nem az égen, hanem a pokolba fogunk menni... jer! —

A szörnyű kacajra egy loccsanat felelt, — s a zajló jeges habok összecsapodtak a meghalt gyermek — s a koldus-asszony felett, kit a fájdalom örüllt tön...

Napok múlva, a fővárostól messze, kiveté a Duna a kettős hullát; — s midőn a szerencsétlen nő kilétét fűrkészve, rongyait egyenként kikutatták, — zsebében egy kis tárczát, s abban egy névjegyet találtak, melyen e név volt: Feull-

bernachi Georgine.

Horváth család alperes elleni kártérítés iránti újítási pere.

5226. Molnár Ilona és társai felperesnek Molnár Pál alperes elleni, örökrész, s járuléka iránti pere.

6838. özv. Sz. Kovács Jánosné felperesnek Litavecz János alperes elleni örökségi osztályrész, s járuléka iránti pere.

Előadó Dobosy Alajos tszéki bíró.

3896. Nádi Lajos és társai felperesnek M Kis Sándor alperes elleni 576 frt s járuléka iránti pere.

4938. Pap Imre felperesnek neje Köteles Lida alperes elleni házassági kötelék felbontására irányított pere.

Előadó: Herberth Antal:

4910. Szeghalom községének Kárász Imre gr. Bathányi Lászlóné gr. D'Orsay Emilné, Fejérvári Miklósné elleni legelő elkülönítés alkalmával közbefjött hibák kiigazítása iránti pere.

— A járvány megyénkben szűnő félben lévő közöljük helyenkénti kimutatását a járványban elhaltaknak kezdetétől egészen szeptember 20.

	Lakos	Megbetegült	Meghalt
Gyula	18600	743	461
Vári	3000	66	23
Doboz	3500	137	61
Kötegyháza	4500	173	113
Csaba	30000	3912	1949
Gyoma	9857	572	308
Endrőd	9113	956	353
Kigyós	3000	154	81
Békés	22940	972	638
M. Berény	1914	1230	512
K. Tarcsa	4600	304	140
Oroszáza	14500	2068	858
Tót-Komlós	7800	1305	523
Bánfalva	2000	136	70
Csorvás	800	82	49
Szénás	2100	45	15
Szt.-Tornya	1500	80	49
Szarvas	22446	1780	944
Szt.-András	5500	57	18
Öcsöd	8000	368	141
Szeghalom	7855	147	60
Vésztő	6357	337	195
K.-Ladány	6243	124	51
F.-Gyarmat	5000	257	169
Összesen	16064	7781	

Felhívás a méhészet érdekében.

Hazánk, gazdasági tekintetben a szerencsétlen csapásoknak oly mértékben kivan téve miszerint el lehet mondani, hogy anyagi jólétünk az idő viszonyosságai által meg van támadva s ha zülalt anyagi helyzetünk kibontakozni akarunk okszerű gazdálkodást kell berendeznünk.

Egyik természetlen év által okozott súlyos csapást kiséme heverhetjük, azonnal jön a másik; szárazság, majd keleti marhavész, s árvíz, s több ilyen csapások úgy látszik igen gyakoriak nálunk. Ezeket tapasztalva nem mulaszthatom el, hogy az olvasó közönség figyelmét felne hívjam a gazdaságat oly neme iránt, melyet ha jól és okszerűen kezelünk a biztos siker elnem maradhat. Egy jól berendezett gazdaságban feltalálható a gazdaságnak több nemű ága és igen helyesen, mert ha egyik nem sikerül, sikerül a másik s így a jövedelem biztosabb. A földmíveléshez mintegy elválatlan kapocs köti az állat tenyésztést, és ez így is van jól, de valjon a méhészet nem oly ága-e a gazdaságnak mely megérdemli, hogy rólla tüzetesen szólnunk, és éppen a méhészet, de jól megértésük az okszerű méhészet az, melyet ajánlani elnem mulasztok már csak azért is, hogy hány munkaképtelen előregedett szerezhette ez által ön magának hasznos foglalkozást. Hány tanító, kit hivatalos állása helyhez köt, állítana ez által, a különben oly csekély évi fizetése mellett oly jövedelem forrást, mely önmaga és családja súlyos anyagi viszonyát megkönnyítené! biztosan merem állítani, hogy ez az-az ága a gazdaságnak, mely évenként legbiztosabban jutalmazza a kezelőnek fáradozását s ez az-az ága a gazdaságnak, melyet kevés költséggel a mellett hogy ön magunknak a kezelés által élvezetet, kedves időtöltést nyújtunk — jövedelmezővé lehet tenni.

Alig van község, hol egyes gazdák kis mértékben ne foglalkoznának a méhészettel, s ez világosan elénk tünteti, hogy népünkben meg van a bajam a méhtenyésztés iránt, de e hajlam hány-

szor megsemmisül! mert igen sok példa igazolja, hogy egész vidék méhesei a nyári időszakban bekövetkezni szokott szárazság miatt tönkre silányulnak, s ilyenkor a méhese elpusztulása felett szomorkodó gazda rendszeren a gondviselés ellen zúgolódva mondja mintegy: *En nekem nem ad az Isten szerencsét a méhészethez.*

Nézzük meg, mi a valódi ok az ily pusztulásnál?

Tavaszi időben a repeze s más nemű termé-nyek akácz és más fak virágai dúsan szolgáltatják méheinknek a tápanyagot, mi természetesen mint a szorgalmas rovarok a kelvező időjárással hozzá fognak a rajzáshoz, s a kevésse gyakorolt gazda örömmel szemléli a gyors szaporulatot 4—5 rajokat eresztetvén egy-egy kassal, s ennek természetes következtése az, hogy ha a rajzás után szárazság köszönt be, s a sok rajzás által elgyengült anyakass, a csekély népességgel bíró utórajokkal együtt menthetlenül elpusztulnak semmivé lesznek, holott ha a rajzás annak idejében meg akadályoztatik az esetben népből és mézben gazdag lévén nincs kitéve az elpusztulásnak, egy gazdag méh kas többet jövedelmez mint 10 néptelen.

Okszerű méhészet tehát az alap, oda kell törekedni hogy az okszerű méhészetet meunél többen elsajátítsák. Vajmi kívánatos s ohajtandó volna, ha a megyékben alakult gazdasági egyesületek úgy a nemzeti kormány az okszerű méhészet elterjesztését eszközölnék; erre legbiztosabb mód nyújtatnék csekély nézetem szerint az által, ha főleg a méhészetre nézve előnyvel bíró megyékben ugynevezett vándor méhésztanítók nevezetnének ki, kik a helyi viszonyokhoz képest előadást tartván egyes emberekkel, meg ismertetnék az okszerű méhészetet. Hány munka képtelen nyerne így hasznos foglalkozást s előteremthetné családja élelmét!

Vajha felhívásom ne lenne csak pusztában elenyésző hang!!

Zih Károly néptanító.

Ujdonságok.

— Időjárásunk derült napok mellett ugyan csak hidegre fordult, a nyáron át rejtve tartott és gondosan őrzött téli öltönyök használatra elővételnek; a reggelek különösen hűvösek, ha a hideg így fokozódik, kora tének nézünk eléje.

— Gyula városa összes erdeiben, a makoltatást ma délelőtt 11 órakor fogja árverelelni, a befolyó jövedelmet egy a lugas erdőbe a Fekete-Körösnön vezetendő hidra ohajtja fordítani, mi által ez évek óta megközelíthetlensége végett használatlan mintegy 50 holdnyi erdő részt is jövedelmezővé lehetne tenni.

— A gyulai r. kath. iskola igazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy az iskolába való beiratások szeptember 29-ik napjától október 5-ig fognak a délelőtti órákban történni; az iskolai előadás pedig október 7-én fog megkezdődni. — Felhivatnak tehát az illető szülők hogy gyermekeiket a 6-ik évtől a 12-ik évig a törvény értelmében az iskolába való beíratásra személyesen fölvezessék; ellenkező esetben a törvény által megszabott büntetések fognak reájok alkalmaztatni.

A fentebbiek képesében figyelmezteti a város tanácsa a többi felekezeti szülöket is, tanköteles gyermekeiknek iskolába adására, mert a törvény iránti ongedelmesség reájuk ép oly kötelező mint a r. k. hitfelekezetükre, és a törvény teljesítését a város tanácsa szigorúan fogja ellenőrizni.

— A városi faiskolában termett többnyire nemesebb fajú szőlők kedden e hó 30-án fognak leszedve kosarakban elárvereztetni; mire közönségünk figyelmé felhivatik.

— A megye által elfogadott és kiadott cselédrendszer jövő hó 1-én lépnd életbe; minél fogva figyelmeztetjük a cselédfogadókat, hogy csak is a kapitányi hivatal által kiadandó cselédkönyvekkel ellátott cselédek fogadjanak szolgálatba, miután az ezt figyelmen kívül hagyók büntetés alá esnek.

— Jó gondolat a Váriaktól. Gyulavári községe úgy saját kebelében, mint helyben is ki-hirdette, hogy addig mig mindenféle tartozásait a lakosok ki nem fizetik, szüretelni nem szabad. — Ez intézkedést csak helyeselhetjük.

— Évnyekedés megyei közgyűlésünk, mely a járvány miatt augusztus elejéről elmaradt, holnap veendő kezdetét. — A tárgyak sokfélesé-

généll fogva biztos kilátásunk lehet arra, hogy ki-pihent bizottmányi tagjaink legalább is két hétig beszélk el a gyűlést; — csak legyen a ki hall-gassa.

— A 8-k honvéd zászlóalj f. é. october hó 1-től fogva új elnevezést nyer és pedig: „Csongrád-Békési 8-ik honvéd zászlóalj.“ — Ki-egészítettik pedig jövőre az egész gyulai, csabai, orosházi, szentesi és a tisztántúli járásokból. — Vásárhely, Makó és az egész Csanádmegye új zászlóaljat képezend.

— Egy, felső gymnasiumi osztályokat végzett tanuló, ki mint nevelő s ügyvédi írnök kitünően tanuskodó bizonyítványai nyomán fényes eredménnyel működött: gymnasiumi vagy elemi tanuló mellé vagy mint írnök alkalmazást keres, kívánatra rajz és olasz nyelvben is oktatást adhat. Bővebb tudósítást kiadó hivatalunk adand.

— Szini szemle. A szombati előadás, a „Haramiak“ Schillertől, bár előre sem kötöttünk hozzá nagy reményeket, de őszintén szólva, még azt a kicsit sem elégité ki. Egyébiránt ezen nem is esodálkozhatunk; mert e darab, mely méltán nevezhető Schiller legremekőbb tragoediájának, oly nagyszabású tehetségeket igényel, melyekkel vidéki színpadainkon sohasem találkoznak. — Az a sok egymástól lényegesen különböző lelki állapot és reflexionak helyes szemléltetése még a határozottan e szakmát tanulmányozó és játszó színészek is elég dolgot ad, pedig a szombati ját-szók közül többen, e darabban csak dilettánskod-tak. — Például Sebők — ki az öreg Moór és Bodosi, ki Spiegelberg szerepét vitte — határozot-tan kimutatták, hogy e téren sem jártasságuk, sem képességek nincs. Mert bár Sebők, az öreg Moórt sok helyt híven jellemzé, de azt a megható, azt a szívet lebilincselő, és ellenállhatatlanul magával ragadó atyai kint, és kétségbeesést, mely az egész jellemnek fő motívumát képezné — egyszer, de egyszer sem tudta helyesen előtűntetni: és nem tudta főleg ott, hol az a helyzetből folyólag talán a legkönnyebb — és mégis a legszebb — az ötd-ök felvonásban, midőn a toronyból, hol éhenha-lásra kárhözhatva sanyargott — Moór Károly ki-hozza őt, és ennek szenvedéseit elbeszéli, — ez a jelenet egészen élettelen, sőt — hogy úgy mon-djam — lelketlen volt; — pedig egyébként látszott, hogy szerepét gond- és szorgalommal tanulmányozá.

Bodosi — Spiegelbergből, egy — a legkö-zönségesebbnél is rozabb, értelem nélküli banditát csinált; pedig e szerepet hatásosan lehet — és kell is kezelni, mert ez épen nem másod- vagy harmad-rendű jellem, sőt — mint a játék fonalából kitű-nik — ő a haramiák szervezője; ki ez által őket gazdagokká, nagybíróvá, grófok, hercegek, kirá-lyokká akarja — és igéri tenni, — s ki nagyra vágyása által, még különben gyáva lelkiületén is tud uralkodni, — a midőn a rettegett haramia vezért, bár orvoként is meggyilkolni merni elhatá-rozá; — s Bodosi e helyett bemutatott egy min-dennapi gazembert, kinek tettét, a helyett, hogy második vezér fonalát képezné a darabnak, — mi-előtt a függőnyt leeresztenék: már elfeledjük.

Hegyessi — tán öltözni sem tud már a nél-kül, hogy tulzása ne menne; — épen nem fog-hatjuk meg, hogy egy törvényhatósági biztos, plá-ne ha hivatalos kiküldetésben jár el, hogyan vi-selne a fején háló-főkötőszerű péklegény siphát?

Sándor, és Pásztor voltak, kikről elmond-hatjuk hogy bár egyes helyeken kissé hibásan — de azért általában mégis jól játszottak. — Sándor Moór Károlynak nehéz és nagy szerepét mindvé-gig sikerülten vitte, — csak ott volt az jellem-ből némileg kiforgatva, midőn a törvényszéki biz-tos megjelene, a törvényszék határozatát tudatja, s a haramiákat maguk megadására szólítja fel, — e jelenet nem volt sikerült, nem volt kö-vetkezetes.

Pásztor — mint Moór Ferencz, általában jól s azon helyen, midőn a lelkiismeret furdalá-sai őt szinte ágyából felugrasztva üldözik, s ré-mesbbnél rémesbb képeket láttatnak vele, me-lyek aztán csakhamar teljesülnek is, — mondom — ezen helyeken kitünően játszott.

Váradi Antónia minden túlzástól menten, s jól vitte szerepét. — A többi személyek is többé kevésbé kielégítőleg játszottak.

Vasárnap — utolsó előadásul, nem mint előre jeleztük „II. Rákoczy Ferencz fogságát“ hanem Szigetinek átalános ismert népszínművét, „Vén bakancsos és fia a huszárt“ játszották, eléggé nagy közönség előtt.

E darabra nézve, minthogy azt mind a kö-zönség, mind a játszó színészek jól ismerik, s így

eléggyé gyakorlottan — és kielégítőleg játszik — kevés, s csak annyi a mondani valónk, hogy Pásztor a vén bakancsosot, Fekete — Veres csap-lárt, Hegyessi, Friczit sikerülten adták. Váradi Antónia Ilont játszván, néhol megfélekedni látszott, hogy nem dráma vagy tragoediában, hanem nép-színműben játszik, melyben a „szomorú elem“ a tragicum magaslatáig sohasem emelkedhetik.

Lábdí, Hangos kántort (és nem mint a szin-lapon volt írva, Vak Pétert) eredeti humorral és jól jellemezve adta. — Sebők, Laczi huszárt elég jól adta, bár a dalokban, hangja — szokásszerű-leg kifejezve — „fátyolozott“ volt. — Végül csak azt akarjuk úgy sub rosa megszúgni a rendezőség-nek, hogy máskor, az éjszakának idején kincset kereső Veres csaplár és Hangos kántor lámpás-ikba ne sajnáljanak egy kis gyertyát gyújtani.

A hat hétig városunkban működött szintár-sulat ezzel búcsút vett, s a mult héten távozott körünkől békési szomszédjainkhoz, kiknek nem késünk — szíves pártfogásukba ajánlani.

X. Y. Z.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

— A békésmegyei gazdasági egyesület tit-kárától a következők közlésére hivattunk fel:

Magyarország valamennyi törvényhatósághoz, szakegyesületeihez!

A földbirtok bekövetkezett kisebb részletekre eldarabolásával vajmi kétes helyzetnek néz eleibe a nemzet zöme, erje, a kis birtokú földmivelő, mely hanyományos mezőgazdasági iparával nem képes a munka kereket alkalmas gépekben feltal-láló nagybirtokokkal szemben megállani, — napról napra szaporodó első szükségleteit földmívelési ipa-rából fedezni.

A közlekedési eszközök azonban, melyek utján a kevésbé eltartható termények is távol pi-aczokon a mezőgazdaság terményeinél magasban értékesíthetők; kijelölik földmívelési iparunk átal-ku-lását, különösen pedig az értelmi miveltésű kis-birtokos iparául oly termények tömeges termelését, melyek bizonyos vidékeknek helyi viszonyaiban hű támaszt találnak, és nagybani termelése biztos piacra számíthat.

Csak egyetlen példa a számok közül le-gyen erre nézve elég, Nagy-Maros szőlő ipara. Évenként 40—50 ezer mázsa friss szőlőt szállít a külföldre, egész Szt.-Pétervárig, 50 frt, haszonbért fizet egy hold föld után, melyet szőlővel beültetve köteles 18 év mulva vissza bocsájtani a tulajdo-nos uradalomnak; és ily terhes szerződés mellett végtelen gyarapodásnak indul a szorgalmas nép, habár kenyerét az esztergomi piacon veszi, mert drága fölljét és szorgalmas munkáját a külkivi-telű szőlő iparban gazdagabban tudja értékesíteni.

A földmívelési ipar ezen szükségkép átala-kulásának küszöbén két fontos kérdés várja megol-dását; egyik a minden eltérő viszonyú védéknek biztos jövedelmező iparos gazdasági ágának meg-választása, — másik — illetén termények érté-kesítésére a biztos piac megszerzése.

Ezen kérdések megoldására lett irányozva Magyarország kivitelképes kerterményeinek statisztikai adatokkal ellátott collectív kiállítására — ismer-tetése — és izleltetése a bécsi világgkiállításán, mely-nek tervrajzát közelebbi alkalommal a népker-tésze lapban lenyomva már megküldeni szeren-csés voltam, — és mely törekvés úgy a föld-mívelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. minis-terium — valamint a világgkiállítás igazgatóság előzékeny segédkezésére talált, gondoskodva lévén díjmentes kiállítási helyiségről, az élvezhető ter-mények nagyobb mennyiségben izlelésül leendő eladhatásáról, és illetén küldemények a vasutakon mérsékelt díjú szállításról, a mennyiben e célra szolgáló jelevélti levelekkel ellátatnak, milyeneket és egyéb a szállításra vonatkozó nyomtatványokat kívánatra póstafoordultával az illetőknek megküldeni kötelességemnek tartom.

Hazánk minden vidékének van — vagy le-het oly gazdasági vagy kertipar terménye, mely nagyobb mérvben termelve, a mezőgazdasági ter-ményeknél jövedelmezőbb piacra számíthat; ilye-neknek azonban a kis birtokú földmivelő érdeké-ben megválasztása — statisztikai adatokkal ellá-tása és összeállítása figyelmet kíván; bemutatva azonban nagy Magyarország kivitelképes kerter-ményeinek élő statisztikáját collectív a bécsi vilá-gkiállításán, — illetén terményeink részére a vilá-g piacainak meghódítását teszi kilátásba.

Horváth család alperes elleni kártérítés iránti újítási pere.

5226. Molnár Ilona és társai felperesnek Molnár Pál alperes elleni, örökös, s járuléki iránti pere.

6838. özv. Sz. Kovács Jánosné felperesnek Litavecz János alperes elleni örökségi osztályrész, s járuléki iránti pere.

Előadó Dobosty Alajos tszékí bíró.

3896. Nádi Lajos és társai felperesnek M Kis Sándor alperes elleni 576 frt s járuléki iránti pere.

4938. Pap Imre felperesnek neje Köteles Lida alperes elleni házassági kötelék felbontására irányított pere.

Előadó: Herberth Antal:

4910. Szeghalom községének Kárász Imre gr. Bathányi Lászlóné gr. D'Orsay Emilné, Fejérvári Miklósné elleni legelő elkülönítés alkalmával közbejött hibák kiigazítása iránti pere.

— A járvány megyénkben szünő félben lévén közöljük helyenkénti kimutatását a járványban elhaltaknak kezdetétől egészen szeptember 20.

	Lakos	Megbetegült	Meghalt
Gyula	18600	743	461
Vári	3000	66	23
Doboz	3500	137	61
Kétegyháza	4500	173	113
Csaba	30000	3912	1949
Gyoma	9857	572	308
Endrőd	9113	956	353
Kigyós	3000	154	81
Békés	22940	972	638
M. Berény	1914	1230	512
K. Tarcsa	4600	304	140
Orosháza	14500	2068	858
Tót-Komlós	7800	1305	523
Bánfalva	2000	136	70
Csorvás	800	82	49
Szénás	2100	45	15
Szt. Tornyai	1500	80	49
Szarvas	22446	1780	944
Szt. András	5500	57	18
Öcsöd	8000	368	141
Szeghalom	7855	147	60
Vésztő	6357	337	195
K. Ladány	6243	124	51
F. Gyarmat	5000	257	169
Összesen		16064	7781

Felhívás a méhészet érdekében.

Hazánk, gazdasági tekintetben a szerencsétlen csapásoknak oly mértékben kivan téve miszerint el lehet mondani, hogy anyagi jólétünk az idő viszonyosságai által meg van támadva s ha zülalt anyagi helyzetünk kibontakozni akarunk okserüi gazdálkodást kell berendeznünk.

Egyik természetlen év által okozott súlyos csapást kism heverhetjük, azonnal jön a másik; szárazság, majd keleti marhavész, s árvíz, s több ily csapások úgy látszik igen gyakoriak nálunk. Ezeket tapasztalván nem mulaszthatom el, hogy az olvasó közönség figyelmét felne hívjam a gazdasági élet neme iránt, melyet ha jól és okserüen kezelünk a biztos siker elnem maradhat. Egy jól berendezett gazdaságban feltalálható a gazdaságnak több nemü ága és igen helyesen, mert ha egyik nem sikerül, sikerül a másik s így a jövédalem biztosabb. A földműveléshez mintegy elváhatlan kapos köti az állat tenyésztést, és ez így is van jól, de vajlon a méhészet nem oly ága-e a gazdaságnak mely megérdemli, hogy rólla tüzetesen szöljünk, és éppen a méhészet, de jól megértésük „az okserü méhészet” az, melyet ajánlani elnem mulasztok már csak azért is, hogy hány munkaképtelen előregedett szerezhette ez által ön magának hasznos foglalkozást. Hány tanító, kit hivatalos állása helyhez köt, állitana ez által, a különben forr csekély évi fizetése mellett oly jövédalem forrást, mely önmaga és családja súlyos anyagi viszonyát megkönnyitené! biztosan merem állitani, hogy ez az-az ága a gazdaságnak, mely évenként legbiztosabban jutalmazza a kezelőnek fáradozását s ez azaz ága a gazdaságnak, melyet kevés költséggel a mellett hogy ön magunknak a kezelés által élvezetet, kedves időöltést nyujtunk — jövédalmozzóvé lehet tenni.

Alig van község, hol egyes gazdák kis mértékben ne foglalkoznának a méhészettel, s ez világosan élénk tünteti, hogy népünkben meg van a bajam a méhtenyésztés iránt, de e hajlam hány-

szor megsemmisül! mert igen sok példa igazolja, hogy egész vidék méhesei a nyári időszakban bekövetkezni szokott szárazság miatt tönkre silányulnak, s ilyenkor a méhese elpusztulása felett szomorkodó gazda rendszeren a gondviselés ellen zúgolódva mondja mintegy: *En nekem nem ad az Isten szerencsét a méhészethez.*

Nézzük meg, mi a valódi ok az ily pusztulásnál?

Tavaszi időben a repce s más nemü termények akác és más fák virágai dúsan szolgáltatják méheinknek a tápanyagot, mi természetesen mint a szorgalmas rovarok a kelvező időjárással hozzá fognak a rajzához, s a kevésse gyakorolt gazda örömmel szemléli a gyors szaporulatot 4—5 rajokat eresztetvén egy-egy kassal, s ennek természetes következtése az, hogy ha a rajzás után szárazság köszönt be, s a sok rajzás által elgyengült anyakas, a csekély népességgel bíró utórajokkal együtt menthetlenül elpusztulnak semmivé lesznek, holott ha a rajzás annak idejében meg akadályoztatik az esetben népbén és mézben gazdag lévén nincs kitéve az elpusztulásnak, egy gazdag méh kas többet jövédalmoz mint 10 néptelen.

Okserü méhészet tehát az alap, oda kell törekedni hogy az okserü méhészetet meunél többen elsajátítsák. Vajni kívánatos s ohajtandó volna, ha a megyékben alakult gazdasági egyesületek úgy a nemzeti kormány az okserü méhészet elterjesztését eszközölnék; erre legbiztosabb mód nyujtatnék csekély nézetem szerint az által, ha főleg a méhészetre nézve előnyvel bíró megyékben ugynevezett vándor méhésztanulók nevezetnének ki, kik a helyi viszonyokhoz képest előadást tartván egyes emberekkel, meg ismertetnék az okserü méhészetet. Hány munka képtelen nyerne így hasznos foglalkozást s előteremthetné családjá élelmét!

Vajha felhívásom ne lenne csak pusztában elenyésző hang!!

Zih Károly néptautó.

Ujdonságok.

— Időjárásunk derült napok mellett ugyan csak hidegre fordult, a nyáron át rejtve tartott és gondosan őrzött téli öltönyök használatra elővételnek; a reggelek különösen hűvösek, ha a hideg így fokozódik, kora tének nézünk eléje.

— Gyula városa összes erdeiben, a makokoltatást ma délelött 11 órakor fogja árverelelni, a befolyó jövédalmot egy a lugas erdőbe a Fekete-Körösön vezetőndő hidra ohajtja fordítani, mi által ez évek óta megközelíthetlensége végett használatlan mintegy 50 holdnyi erdő részt is jövédalmozzóvé lehetne tenni.

— A gyulai r. kath. iskola igazgatóság részéről közhírre tételik, hogy az iskolába való beiratások szeptember 29-ik napjától október 5-ig fognak a délelötti órákban történni; az iskolai előadás pedig október 7-én fog megkezdődni. — Felhivatnak tehát az illető szülők hogy gyermekeiket a 6-ik évtől a 12-ik évig a törvény értelmében az iskolába való beiratásra személyesen fölvezessék; ellenkező esetben a törvény által megszabott büntetések fognak rájuk alkalmaztatni.

A fentebbiek képesében figyelmezteti a város tanácsa a többi felekezeti szülőket is, tanköteles gyermekeiknek iskolába adására, mert a törvény iránti ongedelmesség rájuk ép oly kötelező mint a r. k. hitfelekezettükre, és a törvény teljesítését a város tanácsa szigorúan fogja ellenőrizni.

— A városi faiskolában termett többnyire nemesebb fajú szőlők kedden e hó 30-án fognak leszedve kosarakban elárvereztetni; mire közönségünk figyelme felhivatik.

— A megye által elfogadott és kiadott cselédtörvény jövő hó 1-én lépnd életbe; minél fogva figyelmeztetjük a cselédfogadókat, hogy csak is a kapitányi hivatal által kiadandó cselédkönyvekkel ellátott cselédek fogadjanak szolgálta, miután ez ezt figyelmen kívül hagyók büntetés alá esnek.

— Jó gondolat a Váriaktól. Gyulavári községe úgy saját kebelében, mint helyben is kihirdette, hogy addig mig mindenféle tartozásaitkat a lakosok ki nem fizetik, szüretelni nem szabad. — Ez intézkedés csak helyeseltetjük.

— Évnegyedes megyei közgyűlésünk, mely a járvány miatt augusztus elejéről elmaradt, holnap veendi kezdetét. — A tárgyak sokfélesé-

généll fogva biztos kilátásunk lehet arra, hogy ki-pihent bizottmányi tagjaink legalább is két hétig beszélik el a gyűlést; — csak legyen a ki hallgassa.

— A 8-k honvéd zászlóalj f. é. october hó 1-től fogva új elnevezést nyer és pedig: „Csongrád-Békési 8-ik honvéd zászlóalj.” — Kiegészítettik pedig jövőre az egész gyulai, csabai, orosházi, szentesi és a tiszántúli járásokból. — Vásárhely, Makó és az egész Csanádmegye új zászlóaljat képezend.

— Egy, felső gymnasiumi osztályokat végzett tanuló, ki mint nevelő s ügyvédi irnok kitünően tanuskodó bizonyítványai nyomán fényes eredménnyel működött: gymnasiumi vagy elemi tanulókká mellé vagy mint irnok alkalmazást keres, kívánatra rajz és olasz nyelven is oktatást adhat. Bővebb tudósítást kiadó hivatalunk adand.

— Szini szemle. A szombati előadás, a „Haramiák” Schillertől, bár előre sem kötöttünk hozzá nagy reményeket, de öszintén szólva, még azt a kicsit sem elégté ki. Egyébiránt ezen nem is csodálkozhatunk; mert e darab, mely méltán nevezhető Schiller legremekőbb tragoediájának, oly nagyszabású tehetségeket igényel, milyenekkel vidéki szinpadjainkon sohasem találkozunk. — Az a sok egymástól lényegesen különböző lelki állapot és reflexionak helyes szemléltetése még a határozottan e szakmát tanulmányozó és játszó színészek is elég dolgot ad, pedig a szombati játsszók közül többen, e darabban csak dilettánskodtak. — Például Sebök — ki az öreg Moór és Bodosi, ki Spiegelberg szerepét vitte — határozottan kimutatták, hogy e téren sem jártasságuk, sem képességek ninc. Mert bár Sebök, az öreg Moórt sok helyt híven jellemzé, de azt a megható, azt a szívet lebilincselő, és ellenalhatatlannal magával ragadó atyai kint, és kétségbeesést, mely az egész jellemnek fő motívumát képezné — egyszer, de egyszer sem tudta helyesen előtűntetni: és nem tudta főleg ott, hol az a helyzetből folyólag talán a legkönnyebb — és mégis a legszebb — az ötdik felvonásban, midőn a toronyból, hol éhenhalásra kárhóztatva sanyargott — Moór Károly kihozta őt, és ennek szenvedéseit elbeszéli, — ez a jelenet egészen élettelen, sőt — hogy úgy mondjam — lelketlen volt; — pedig egyébként látszott, hogy szerepét gond- és szorgalommal tanulmányozá.

Bodosi — Spiegelbergből, egy — a legközönségesebbnél is rosszabb, értelem nélküli banditát csinált; pedig e szerepet hatatosan lehet — és kell is kezelni, mert ez épen nem másod- vagy harmadrendű jellem, sőt — mint a játék fonalából kitűnik — ő a haramiák szervezője; ki eszo által őket gazdagokká, nagybírvé, grófok, herczegok, királyokká akarja — és igéri tenni, — s ki nagyra vágyása által, még különben gyáva lelketlen is tud uralkodni, — a midőn a rettegett haramia vezért, bár orvként is meggyilkolni merni elhatározá; — s Bodosi e helyett bemutatott egy mindennapi gazembert, kinek tettét, a helyett, hogy második vezér fonalat képezné a darabnak, — mielőtt a függőnyt leeresztenék: már elfeledjük.

Hegyessi — tán öltözni sem tud már a nélkül, hogy tulzásba ne menne; — épen nem foghatjuk meg, hogy egy törvényhatósági biztos, pláne ha hivatalos kiküldetésben jár el, hogyan viselne a fején háló-főkötősenék: már elfeledjük.

Sándor, és Pásztor voltak, kikről elmondhatjuk hogy bár egyes helyeken kissé hibásan — de azért általában mégis jól játszottak. — Sándor Moór Károlynak nehéz és nagy szerepét mindvégig sikerülten vitte, — csak ott volt az jelleméből némileg kifogtatva, midőn a törvényszéki biztos megjelenve, a törvényszék határozatát tudatja, s a haramiákat maguk megadására szólítja fel, — e jelenet nem volt sikerült, nem volt következetes.

Pásztor — mint Moór Ferencz, általában jól s azon helyen, midőn a lelkiismeret furdalásai őt szinte ágyából felugratva üldözik, s rémesbnnél rémesebb képeket láttatna vele, melyek aztán csakhamar teljesülnek is, — mondom — ezen helyeken kitünően játszott.

Váradi Antónia minden túlzástól menten, s jól vitte szerepét — A többi személyek is többé kevésbé kielégítőleg játszottak.

Vasárnap — utolsó előadásul, nem mint előre jeleztük „II. Rákoczy Ferencz fogságát” hanem Szigetinek általános ismert népszimnívét, „Vén bakancsos és fia a huszárt” játszották, eléggé nagy közönség előtt.

E darabra nézve, minthogy azt mind a közönség, mind a játsszó színészek jól ismerik, s így

eléggé gyakorlottan — és kielégítőleg játszó — kevés, s csak annyi a mondani valónk, hogy Pásztor a vén bakancsos, Fekete — Veres csaplárt, Hegyessi, Friczit sikerülten adták. Váradi Antónia Ilont játszván, néhol megfeledezni látszott, hogy nem dráma vagy tragoediában, hanem népszimnívén játszik, melyben a „szomorú elem” a tragicum magaslátáig sohasem emelkedhetik.

Lábdí, Hangos kántort (és nem mint a szinlapon volt írva, Vak Pétert) eredeti humorral és jól jellemezve adta. — Sebök, Laczi huszárt elég jól adta, bár a dalokban, hangja — szokásszerűleg kifejezve — „fátyolozott” volt. — Végül csak azt akarjuk egy sub rosa megszugi a rendezőségnek, hogy máskor, az éjszakának idején kincset kereső Veres csaplárt és Hangos kántor lámpásikba ne sajnáljanak egy kis gyertyát gyujtani.

A hat hétig városunkban működött szintársulat ezzel búcsút vett, s a mult héten távozott körünkől békési szomszédjainkhoz, kiknek nem késünk — szives pártfogásukba ajánlani.

X. Y. Z.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

— A békésmegyei gazdasági egyesület titkárától a következők közlésére hivattunk fel:

Magyarország valamennyi törvényhatóságaihoz, szakegyesületeihez!

A földbirtok bekövetkezett kisebb részletekre eldarabolásával vajni kétes helyzetnek néz eleibe a nemzet zöme, erje, a kis birtokú földművelő, mely hanyományos mezőgazdasági iparával nem képes a munka kereket alkalmas gépekben feltaláló nagybirtokossal szemben megállni, — napról napra szaporodó első szükségleteit földművelési iparából fedezni.

A közlekedési eszközök azonban, melyek utján a kevésse eltartható termények is távol piacra kerülnek a mezőgazdasági terményeinek magasban értékesíthetők; kijelölök földművelési iparunk átalakulását, különösen pedig az értelmi miveltésű kisbirtokos iparául oly termények tömeges termelését, melyek bizonyos vidékeknek helyi viszonyaiban hű támaszt találnak, és nagybani termelése biztos piacra számíthat.

Csak egyetlen példa a számosak közül legyen erre nézve elég, Nagy-Maros szőlő ipara. Évenként 40—50 ezer mázsa friss szőlőt szállit a külföldre, egész Szt.-Pétervárig, 50 frt, haszonbért fizet egy hold föld után, melyet szőlővel beültetve köteles 18 év mulva vissza bocsájtani a tulajdonos uradalomnak; és ily terhes szerződés mellett végtelen gyarapodásnak indul a szorgalmas nép, habár kényerét az esztergomi piacpon veszi, mert drága földjét és szorgalmas munkáját a külkivitelü szőlő iparban gazdagabban tudja értékesíteni.

A földművelési ipar ezen szükségkép átalakulásának küszöbén két fontos kérdés várja megoldását; egyik a minden eltérő viszonyú vidékeknek biztos jövédalmozzó iparos gazdasági ágának megválasztása, — másik — illetén termények értékesítésére a biztos piac megszerzése.

Ezen kérdések megoldására lett irányozva Magyarország kivitelpékes kartertervényeinek statisztikai adatokkal ellátott collectív kiállitása — ismeretése — és izlettetése a bécsi világkiállitáson, melynek tervrajzát közelebbi alkalommal a népkertesés lapban lenyomva már megküldeni szerencsés voltam, — és mely törekvés egy a földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. ministerium — valamint a világkiállitási igazgatóság előzőkeny segédkeztetésére talált, gondoskodva lévén díjmentes kiállitási helyiségéről, az élvezhető termények nagyobb mennyiségben izlettésül leendő eladhatásáról, és illetén küldemények a vasutakon mérsékelt díjú szállitásról, a mennyiben e célra szolgáló jelveteli levelekkel ellátatnak, melyenket és egyéb a szállitásra vonatkozó nyomtatványokat kívánatra póstaforudaltával az illetőknek megküldeni köteleességemnek tartom.

Hazánk minden vidékének van — vagy lehet oly gazdasági vagy kertipar terménye, mely nagyobb mérvben termelve, a mezőgazdasági terményeknél jövédalmozzóbb piacra számíthat; ilyeneknek azonban a kis birtokú földművelő érdekében megválasztása — statisztikai adatokkal ellátása és összeállitása figyelmet kíván; bemutatva azonban nagy Magyarország kivitelpékes kartertervényeinek élő statisztikáját collectív a bécsi világkiállitáson, — illetén terményeink részére a világ piacainak meghódítását teszi kilátásba.

Hogy azonban hazánk kertipar terményeinek élő statistikáját a világkiállításra bemutatásuk, és annak nyomán üzleti viszonyok keletkezzenek, hivatott organumok közreműködése nélkülözhetlen; annál fogva hazafias bizalommal, és az ügy iránt viseltető buzgalommal kérem bátorodom, méltóztatnék hivatott organumát — a kiállítás módozataira vonatkozó mellékelt nyomtatványban foglalt útmutatások kiadásával — megbízni; — hogy ekként az alkotmányos népet megillető öntevékenység első rugójával kormányunk gondjait megkönnyítsük, — sikeres kezelményezésünkkel további teendőinek irányát kijelölhessük.

Bár az általános részvét a kiállításba tett nagy borderejű eredményekbe részesítne, hogy azok nyomán a népkertészet lapban közlendő adatok már a legközelebbi teendőknél irányát kijelölhetnék.

Honfiumi igaz tisztelettel maradván
R. Palotán 1873. szeptember hó 1-én.

alázatos szolgálója

Lukácsy Sándor
mint a collectiv kiállítás rendezője a bécsi világkiállításra.

— A kiállítás módozataira vonatkozó útmutatásokat egész terjedelemben szinte közöljük:

Az augusztus 20—30-ki különleges kertészeti kiállítás a Flora és Pomona ünnepes pompájában augusztus 20-án megnyitott; Magyarország csak parányi mérvben járult századunk haladó tudományos művészetének diadalához; ez és azon körülmény, hogy a piac — és a kiállítás csemegéző helyiségei olaszországi dinnyével — szőlővel volt csak ellátva, elég ok arra, hogy csak fájdalmas esetelések helyét áttérjek azon térre, hol sikert bemutatni feladatam volna.

Ezen különleges kiállítás volt kitűzve arra, hogy nálunk másik hazáját valló dinnyéinket a collectiv kiállításra bemutassuk, és tömeges dinnye termelésünket, melylyel fél Európát elláthatjuk, a világ piacára dobjuk azzal, hogy a világkiállítást látogató világnépével azt az étkező és csemegéző helyiségekben izleltessük és ekként a jövedelmező kivitelnek alapját letegyük.

Annai jelentkező közül azonban csak egy maga Debreczen küldte fel kertészeti egyesülete útján kivitelképes dinnyéit, az is elkésve*) augusztus 23-án, midőn a Jury már 22-én bevégezte működését, és a kitűzött díjakat oda ítélte, pót-bírálat alá vette, és a debreczeni kertészeti egyesület kivitelképes dinnyéit — különös tekintettel a Marsovszky nevére ismert görög dinnyére — elismerő oklevéllel tisztelte meg. — A bírálat természetesen csak felmérés útján történt, mert a cholera félelmében nem bátorkodott a Jury az izlelésre bocsájtkozni.

Közkiállításunknak célja lévén az, hogy ki-

vitelképes kertterményeinknek piacot nyissunk nemzeti jövedelmünk gyarapodására, — ezt pedig elérjük legbiztosban azoknak lehető legszélesebb mérvbeni ismertetésével, — tehát legbiztosban lapunk mult számában közzétett program keretében, hogy a világkiállítást látogató világnépével azokat megizleltessük, és ezt eszközözendő augusztus 26-án a kiállítás legjárta részén egyik magyar csemegéző helyiség előtt egy internationalis dilettans Juryt improvisáltunk, fölíván a jelesebb dinnyéket szabad izlelésre, hogy ekként figyelmet ébresztve, az étkező és csemegéző helyiségekben azokat határozott áron a nagy közönségnek nyújtsunk.

Az azonban nem elég hogy dinnyéink a mostoha időjárás következtében késő és meglehetősen gyarlón fejlődnek, és ezután várhatnának csak sok és izletesebb példányokat, még a cholera borzalmának is hozzá kellett szegődni, céljaink meghíttatására.

Multi vocati pauci electi; magyarjainkon kívül csak 3 portugali — 1 spanyol — 6 olasz — és 1 japáni vállalkozott mint bátor férfiak, kik a dinnyét megizlelni merték, észak-németek és oroszok, kik gyümölcseink természetes fogyasztói lennének, nem mertek a dinnyékhez közeledni.

No de talán az ártatlan finom dinnye legyőzendi a cholera félelmét, s lehet, hogy ezen figyelmet költött első izlelés után sikerülni fog azoknak utat törni az étkező termekbe és csemegéző helyiségekbe.

Az izleltetés eszméjét azonban most már gyakorlatilag keresztül vivén a világkiállítás legfőbb igazgatósága beleegyezésével, kiterjeszthetjük azt a szőlőre — és egyéb kertterményeinkre szakadatlan folytatásban egész a kiállítás bezártáig.

Ezen rendkívül kedvező alkalmat, melyben kivételesen csak mi részesítettünk, nem szabad használatlan elszalasztanunk, nem — különösen jeles szőlőnk érdekében; — hadd ismerje meg a világ jelesebb promontoriumaink szőlőjét, hogy aztán saját izlése szerint tegye további nagy mérvű megrendeléseit csemegézéssül — és ma divatos gyógyászati szempontból.

Kiállításunknak kettős iránya:

Collectiv kiállításunknak kettős iránya van, egyik a kivitelképes kertterményeinknek statisztikai adatokkal bemutatása, másik az izlelés, azaz szabott áron csemegéztetése.

I. A collectiv statisztikai kiállítás.

Ez nem productionális kiállítás, hanem bemutatása azon kertterményeknek, melyeket bizonyos vidékek vagy már most is nagyba termelnek, vagy keresetség esetében kivitelre nagy mennyiségben termelhetnek, és jövedelmezésük nagyban termeléseket ajánlják.

Collectiv tehát — bizonyos vidék kerttermé-

nyeinek bemutatására, például, Ungmegyéből: tor-
ma — vörös hagyma — sárgarépa — dohány —
szeklicze sat. — melyek ott nagyobb haszonnal
— mint a gabonafélék és burgonya termelhetők;
— azután például a paradicsomalmából friss gyü-
möles — épségben berakva — párolva — lek-
várnak főzve — s kivitelre különböző módon ér-
tékesítve; a szilvának különböző feldolgozása —
aszálás — befőzés útján; dió — gesztenye — ke-
reskedelmi növények, szóval — bizonyos vidék-
nek kivitelképes kertterménye.

A gyümölcsből, például az almából bizonyos vidéknek honosai, melyek kivitelre nagyban ter-
melés útján jövedelmeznek, például: Kecskemétnél
pogácsa — Fegyverháznak tükör — Aradnak si-
kulai — Esztergomnak tót — Hontnak leányesees
— Slavoniának Szeresika — Marmarosnak sze-
mes — Tisza vidéknek buzás és darú — Erdély-
nek Párts — batul — pojnyik — tángyér sat.
almája.

A mennyiségre nézve a gyümölcsökből 5—8
darab, — egyebekből oly mennyiség, hogy tisz-
teletteljesen képviselje a termelést, pl. tornából
— sárgarépából csinos nagy köteg, — himboly-
ból csinos nagyobb zsacsóval.

A kiállításunk azonban habár collectiv vi-
dékenként lesznek is kiállítva, mindamellett a be-
küldők neve alatt a kitűntetésekre — jutalmazá-
sokra számíthatnak.

Hogy a szeptemberi vagy oktoberi külön-
leges kiállítást használják-e fel e célra, ugy hi-
szem, legjobban tennők, ha azokat melyek okto-
berig nem volnának eltarthatók a szeptember 18—
23-ki különleges kiállításra mutatnók be; min-
den egyebet pedig, melyek oktoberig eltarthatók,
az oktober 1—15-ki különleges kiállításra szer-
peltetnők, mint mely alkalommal a kertészeti
congressus is tartatik, hogy hazánk tisztelettel-
jesen és egészen gyakorlati irányú kiállítással lép-
jen föl a nagyvilág előtt.

A kiállításunknak azonban három nappal a ki-
állítás megnyitása előtt már Bécsben kell lenni,
hogy elrendezhetők — és a catalogusba felvehet-
ők legyenek; s miután ezen collectiv kiállítás
már bejelentve, és a drága helydíj már kifizetve
van, csak a kiállításunknak indítása előtt kö-
rülmenyes bejelentést kérek, hogy magamat tájé-
kozhassam, és a szállításra vonatkozó iratokat
megküldhessen — a közzét program értelmében.

II. A kiállítással kapcsolatos izleltetés.

Valamint dinnyéinket, azonképpen jeles szö-
lőinket és egyéb gyümölcseinket — hogy ilyenek
a világ nagy közönségével megismertessük
— megkedveltessük, a főigazgatóság különös ke-
vezésnél fogva, izlelésül a csemegéző és étkező
helyiségekben a nagy közönség számára határozott
árakon kiszolgáltathatjuk.

Ezen az izlése küldendő szőlők és egyéb

gyümölcsök hasonlóan mint a kiállítási tárgyak
kezeltetnek; nincsenek azonban az időhöz kötve.
mostantól kezdve a kiállítás berekesztésig foly-
vást felküldhetők, czimezve, és felvételi irattal el-
látva, mint a kiállítványok.

Nehogy azonban túlhalmozottság a beküldők
kárára ilyenek megromoljanak, az illető bekü-
ldeni szándékozók sziveskedjenek küldeményük men-
nyiségéről — áráról — sat. eleve értesíteni, és a
további következő küldeményeket csak levél —
illetőleg távirati megrendelésre utnak indítani.

Az ügy érdekében elvállalni bátorkodtam ily
izlelésre küldendő tárgyak eladási közvetítését;
fáradozásokat azonban túlságos felelősséggel nem
akarván terhelni, a kiállítási országos bizottság
ellenőrzését kérem ki arra, hogy a küldemények
hiányos göngyölése sat. — következtében ne tán
megromolva, terhemre ne rovasanak.

Szőlő szállítás.

A szőlő szállítás a N.-Marosaiak példájára,
honnét évenként 30—40 ezer mázsa szállítatik
külföldre, legtanácsosabb fedeles kosarakban, mi-
lyenbe legfőbb 25 font szőlő fér, több saját su-
lya alatt megromolnék. A kosár szőlőlevelekkel
kibéleltetik, azután rakatik bele egy réteg fűt,
— szorosán, — utána egy réteg szőlőlevéllel, —
ismét fűtök, és így tovább míg a kosár szorosán
megtelik, azután a földel spagattal reá varatik.
Hol fedeles kosarak nem kaphatók, használhatók
a nyílt — ugynevezett szemétkosarak, ezek ha-
sonló módon megtöltve, fölül erős palczával ke-
resztben kipecczeltetnek, hogy esetleg egy-
részt rakva a kosarak, a szőlők a zuzástól meg-
mentessenek; a kosár azután vászonnal fölül be-
varratik.

Az üres kosarak további küldeményekre visz-
szaszállíthatók, igen mérsékelt szállítási díj mellett.
Az árakra nézve tájékozásul megjegyzem,
hogy 1¹/₃ mázsa leves szőlő ad 1 akó bort.

A szállításokk illetőleg.

A szállítási díj minden körülmény között a
kiállításra küldő köteles fizetni, miután a világ-
kiállítási bizottságny részámításokba nem bocsájt-
kozhatván, a közlekedési eszközök is csak díjmen-
tesen fogadják el a szállítványokat.

A szállítási díj a friss gyümölcsre igen mér-
sékelt, a III. (logolcsóbb) tarítást fizeti, és kezel-
tetik mint gyors szállítvány. — A világkiállítás-
ra Zulassungsscheinnek (nálam kaphatók) küldöt-
tek ennek is csak felét fizetik.

Az üzleti viszonyokat illetőleg — magán
levél útján kérem az előleges intézkedést.

Tagadhatlan, hogy körülményeink legkevés-
bé sem kedvezők; rendkívüli mostoha időjárás —
járvány — pénz és egyéb gondok; de most van
csak a világkiállítás Bécsben, — fél század sem
hoz ily kedvező alkalmat, melyet ha elszalasztunk,
marad kertiparunk folyton pénz és fáradságot
emésztő dilettantismus, míg ellenkezően, ha az al-
kalmat felhasználjuk, — a piac lesz kertiparunk
előmozdítója, és a kertipar nemzeti háztartásunk
egyik hatalmas tényezője. — Ily beismeréssel
szemben fölöslegesnek tartom a józan gondolko-
zású közönségünknek a buzdítást, — a helyett
mint érdekelt közönségünk közvetítője a világ-
látlatnál, az üzleti térer akarok adni — ha kö-
zönségünk úgy akarja — lendületet.

Lukácsy Sándor.

a collectiv kiállítás rendezője.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Borzásokok

jól sodrott fonálból kaphatók
és levél által megrendelhetők

Launer Pál

116) 2—3 kereskedőnél B.-Csabán.

Vásár-hirdetés.

A járvány miatt elmaradt
gyulai

ORSZ. VÁSÁR

f. é. okt. 5-én fog meg-
tartatni. — Sertés- és
marhavásár kezdete sep-
tember 29-én.

117) 2—2

HIRDETMÉNY.

A szarvasi cassinónál egy hasz-
nálható tekeasztal golyók s dá-
kokkal, vagy ezek nélkül, szabad
kézből eladó. Szarvas sept. 19. 1783.
117) 1—3 Igazgató-választmány.

Pályázat.

A b.-csabai gazdászati-, kereskedelmi-
és hitel-intézetnél tiszta nyeresémből meg-
állapított osztalékkal részéssel rendsze-
resített áruosztály vezetői állomásra pályá-
zat nyitattik.

Pályázni kívánók kérvényei f. év oct.
15-ig az igazgatóságnál benyújtandók, a
terménykereskedésbeni jártasságról, a ma-
gyar és német nyelvek tökéletes birásáról
s fogalmazási képességről szóló bizonyít-
ványokkal együtt.

A megválasztandó által 3000 forintnyi
biztosíték leteendő.

A többi feltételek az intézet igazga-
tóságánál megtekinthetők.

Kelt B.-Csabán, sept. 24. 1863.

118) 1—3

Az igazgatóság.

The 'Little Wanzer'

kitűnő jóságának tapasztalt
amerikai kettősen tűző hajó-
kézi-varrógépe

kéz- és lábajtással

egyszerű szerkezettel, könnyen betanítva és a belromladosz-
tól mentesítve.

Nagy-Britanniában több mint 50,000 ily gép van haszná-
latban családoknál, és a királyi közoktatási bizottság által
Irhon 7000 iskolájában alkalmazásul választva.

Mutatványok és varrasminták ingyen.

Eladási helyiség: Neuerwall 65.

HAMBURG, Oppenheimer-féle ház.

Szerződött szállítói

R. M. WANZER & Comp.

varrógépeknek: Doubleday, Son & Comp.

Ügynökök kerestetnek Magyar- és Németország főbb helyein.

Főraktár Gyula városa és Békésmegyerő: Kálmán Zsigmond férfi-ruha rak-
tára által Gyulán, elvállalva, hol értesítések készsége adának.

Mutatványok, varrasminták és oktatás ingyen.

Varrógépek tökéletes javítását elfogadjja Gyulán HERBERTH ALAJOS,
kezeskedve azok használhatóságáról.